

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

FACULTEIT GODGELEERDHEID



(IN)CORRECTE GESPREKSVOERING

FUNDAMENTEEL EN EMPIRISCH ONDERZOEK NAAR DE ETHIEK VAN HET PASTORALE GESPREKSPROCES

Promotor:

Prof. Dr. AXEL LIÉGEOIS

Co-promotor:

Prof. Dr. Roger BURGGRAEVE

Prof. Dr. Jozef CORVELEYN

Proefschrift tot verkrijging van
de graad van
Doctor in de Godgeleerdheid

door

Marina RIEMSLAGH

2011

**BOEKDEEL I.
FUNDAMENTEEL ONDERZOEK**

VOORWOORD

Dit doctoraatsonderzoek is mogelijk gemaakt door het Fonds voor Wetenschappelijk onderzoek. Het voorzag Prof. Roger Burggraeve van middelen om het onderzoeksproject naar de ethiek van het pastorale gespreksproces op te zetten en mij voor vier jaar in dienst te nemen. De samenwerking met elkaar was gedreven, hoe kan het anders: twee vurige mensen met een missie. Prof. Axel Liégeois en Prof. Jozef Corverleyn versterkten het team, ieder met een specifieke bijdrage. Prof. Liégeois zorgde voor de pastoraaltheologische inbedding, Prof. Corveleyn voor methodologische ondersteuning. Zij maakten dit werkstuk mogelijk. Dank aan Prof. Hanneke Meulink-Korf om als medewerker aan de zijlijn 10% van de data te coderen. Dank aan de correctoren van dit proefschrift, Prof. Hetty Zock, Prof. Veerle Draulans en Prof. Annemie Dillen voor de waardevolle aanzetten tot verbetering.

Dank aan de twaalf pastores in Vlaanderen en Nederland die aan dit onderzoek hebben meegewerkt en speciale dank aan negen onder hen die erin slaagden tien pastorale gesprekken te registeren. Feitelijk zijn ze mede-onderzoekers geweest. Ze hebben niet alleen de tijd genomen gesprekken op te nemen en in een interview daarover te vertellen. Ze hebben ook gereageerd op de vele vragen die ik hen stelde over de wijze waarop ik hun doen en laten kon interpreteren. Ze gaven mij ook actief feedback, gingen de anonimisering van de transcripten van de opgenomen gesprekken na en valideerden de resultaten. Het werk van deze pastores leverde de noodzakelijke bouwstenen voor het empirische onderzoek. Speciale dank aan 'Carolien' voor de verregeande samenwerking.

Dank aan de lezers van het voorontwerp van dit doctoraat, zowel aan de individuele lezers als aan de leden van de drie leesgroepjes. Door hun commentaren hebben zij de ontdekkingen aangescherpt. Ze hielpen mij passages vrijuit en scherper te formuleren. Dank aan Luc voor de hulp bij de productie van grafieken waardoor nog meer woorden vermeden werden. Dank aan Philippe voor de tekeningen, de duidelijke schema's zijn aan hem te danken. Dank aan Jos voor de vertalingen.

Dank aan mijn levenspartner, Koen voor de ondersteunende wandelingen en het eindeloze geduld met mijn afwezigheden. Dank aan onze drie enthousiaste kinderen voor de interesse die ze voor mijn werk bleven opbrengen, speciale dank aan Katrien voor de transcripties en Tinne voor de eindredactie.

Vooraf dank aan Marcel Bodson. Hij heeft ieder woord, iedere zin van alle artikels en alle voorbereidende en eindteksten minutieus gecorrigeerd. Uiteindelijk was hij van dit werk de grootste supporter.